

Briuselis, 2023 m. kovo 15 d.
(OR. en)

7375/23

ECOFIN 240
UEM 64

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
kam:	Delegacijoms
Dalykas:	ES ekonomikos valdymo sistemos reformos gairės
	– Tarybos išvados

Delegacijoms priede pateikiamos Tarybos išvados dėl ES ekonomikos valdymo sistemos reformos gairių, patvirtintos 2023 m. kovo 14 d. ECOFIN tarybos posėdyje.

ES EKONOMIKOS VALDYMO SISTEMOS REFORMOS GAIRĖS

TARYBOS IŠVADOS

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA:

1. PRIMENA, kad valstybės narės savo ekonominę ir fiskalinę politiką turi vertinti kaip bendro intereso reikalą ir ją koordinuoti Taryboje laikydamosi Sutarties; PABRĖŽIA, kad ES ekonomikos valdymo sistema yra itin svarbi, kad būtų veiksmingai koordinuojama ekonominė politika ir vykdoma veiksminga priežiūra visoje ES – tai visoms valstybėms narėms užtikrina viešųjų finansų patikimumą ir tvarumą vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu, skatina tvarų ekonomikos augimą bei konvergenciją ir padeda spręsti makroekonominio disbalanso klausimus; tam pasitelkiamos augimą ir atsparumą didinančios reformos ir investicijos;
2. PRIPAŽIŖSTA, kad ES ekonomika toliau sparčiai atsigauna po pandemijos, be kita ko, dėl skubių politikos veiksmų nacionaliniu ir ES lygmenimis. Tačiau susiduriama su įvairiais trumpalaikiais ir ilgalaikiais ekonominiais ir socialiniais iššūkiais, kylančiais dėl padidėjusios geopolitinės įtampos, didelės infliacijos ir aukštesnių palūkanų normų, klimato kaitos, skaitmeninimo, demografinių pokyčių, poreikio remti konkurencingumą ir strateginį savarankiškumą atviroje ekonomikoje, įperkamos energijos ir tiekimo saugumo užtikrinimo svarbos ir būtino gynybos pajėgumų stiprinimo. Daugeliui šių iššūkių įveikti reikia plataus užmojo reformų ir didelių investicijų. Be to, dėl pandemijos krizės ir Rusijos karo prieš Ukrainą padarinių dar labiau padidėjo jau ir taip aukštas skolos lygis; jį reikia palaipsniui ir realistiškai mažinti;

3. PALANKIAI VERTINA 2022 m. lapkričio 9 d. paskelbtą Komisijos komunikatą dėl ES ekonomikos valdymo sistemos reformos gairių; atsižvelgdama į 2023 m. vasario mėn. Europos Vadovų Tarybos išvadas, PALANKIAI VERTINA Europos Vadovų Tarybos raginimą Komisijai ir Tarybai skubiai paspartinti darbą ekonomikos valdymo peržiūros srityje; PRIPAŽĮSTA, kad dabartinės sistemos peržiūra galėtų padidinti šios sistemos veiksmingumą;
4. PABRĖŽIA, kad nacionalinė atsakomybė yra esminis veiksmingos ekonomikos valdymo sistemos elementas; PRIPAŽĮSTA perėjimo prie daugiamečio fiskalinio planavimo naudą, kartu išlaikant metinį priežiūros ciklą Europos semestro kontekste; PRIPAŽĮSTA, kad nustatant diferencijuotas fiskalines kryptis reikia atsižvelgti į valstybių narių pradinę fiskalinę padėtį ir perspektyvas, taip pat į ekonominius ypatumus; PABRĖŽIA, kad svarbu supaprastinti sistemą ir išsaugoti jos daugiashalį pobūdį; PABRĖŽIA vienodo požiūrio, skaidrumo ir nuspėjamumo svarbą;
5. ATKREIPIA DĖMESĮ Į toliau nurodytas sritis, kuriose valstybių narių nuomonės dėl ekonomikos valdymo sistemos reformos sutampa:
 - a) lieka nepakitusios Sutartyje numatytos pamatinės vertės: 3 % – planuojamo arba faktinio valdžios sektoriaus deficito santykis su bendruoju vidaus produktu rinkos kainomis, ir 60 % – valstybės skolos santykis su bendruoju vidaus produktu rinkos kainomis. Ekonomikos valdymo sistema turėtų užtikrinti, kad šių pamatinių verčių būtų laikomasi veiksmingiau, efektyviau ir tvariau;
 - b) įsigaliojus reformuotai ekonomikos valdymo sistemai, visos valstybės narės turėtų pateikti nacionalinius vidutinės trukmės fiskalinius struktūrinius planus. Nacionaliniai planai turėtų apimti fiskalinę politiką, reformas ir investicijas. Planuose turėtų būti nustatyta nacionalinė fiskalinė kryptis, apibrėžiama remiantis grynosiomis pirminėmis išlaidomis kaip vienu bendru veiklos rodikliu;

- c) valstybės narės turėtų nustatyti fiskalinę kryptį, kuri būtų jų nacionalinių planų, parengtų laikantis Komisijos techninės fiskalinės trajektorijos, dalis. Pagal tai bus vedamas dialogas su atitinkama valstybe nare; jo metu plano ir trajektorijos skirtumai turėtų būti tinkamai pagrindžiami. Komisijos trajektorija turėtų būti grindžiama atkartojama, nuspėjama bei skaidria bendra metodika, dėl kurios reikia susitarti, ir ji turėtų apimti valstybės skolos ir ekonominių iššūkių analizę. Ji taip pat bus grindžiama reguliarių techninių diskusijų apie prognozes rezultatais ir turėtų būti aptariama atitinkamuose komitetuose atsižvelgiant į daugiašalį kontekstą. Komisijos techninė trajektorija turėtų užtikrinti fiskalines pastangas, dedamas, kad skola pakankamai mažėtų arba išliktų prudencinio lygio, kartu išsaugant viešųjų finansų tvarumą ir skatinant reformas bei viešąsias investicijas. Tuo tikslu turėtų būti išnagrinėtos bendrosios apsaugos nuostatos, kuriomis būtų užtikrintas pakankamas skolos mažinimas ir užkirstas kelias fiskalinių pastangų nukėlimui į laikotarpio pabaigą;
- d) planus ir galimus atnaujinimus Komisija turėtų vertinti visiškai skaidriai, remdamasi bendrais vertinimo principais, dėl kurių reikia susitarti, o juos daugiašališkai tikrinti ir tvirtinti turėtų Taryba. Šioje sistemoje turėtų būti tinkamai atsižvelgiama į poreikį leisti valstybėms narėms formuoti ekonominę politiką pasitelkiant demokratinį procesą. Todėl, paprašius, visi planai galėtų būti suderinti su nacionaliniu rinkimų ciklu, peržiūrėti sudarius naujas vyriausybes ir atnaujinti atsižvelgiant į objektyvias aplinkybes, kartu išlaikant fiskalinio koregavimo užmojį;
- e) fiskalinio koregavimo laikotarpis galėtų būti pratęstas, jei valstybė narė įsipareigoję vykdyti tam tikras tinkamas reformas ir investicijas, kurios pagerintų augimo perspektyvas ar padidintų atsparumą, sustiprintų viešuosius finansus, taigi, ir jų ilgalaikį tvarumą, ir padėtų laikytis ES strateginių prioritetų, įskaitant susijusiuosius su viešųjų investicijų iššūkiais vykdant žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir gynybos pajėgumų stiprinimu. Koregavimas turėtų būti vykdomas tinkama seka, kad būtų išvengta nukėlimo į laikotarpio pabaigą;

- f) visų valstybių narių nacionaliniuose planuose turėtų būti užtikrinta atitiktis deficito kriterijui arba pakankama ir įtikima pažanga siekiant visame plane laikytis, jei taikytina, visų atitinkamų Tarybos rekomendacijų. Perviršinio deficito procedūra, pradedama pažeidus 3 % deficito kriterijų, turėtų likti nepakitusi, įskaitant atitinkamų veiksmų vertinimą;
- g) valstybių narių, kurių skolos santykis su BVP viršija 60 %, nacionaliniuose vidutinės trukmės planuose turėtų būti užtikrinta, kad šis santykis pakankamai mažėtų. Valstybių narių, kurių skolos santykis su BVP yra mažesnis nei 60 %, tačiau kurioms kyla valstybės skolos iššūkių, nacionaliniuose vidutinės trukmės planuose turi būti užtikrinta, kad santykis išliktų prudencinio lygio. Nagrinėjimas, ar yra perviršinis deficitas, remiantis skolos kriterijaus pažeidimu, turėtų būti pradėtas tais atvejais, kai valstybė narė pažeidžia 60 % pamatinę vertę ir pastebimas nukrypimas nuo sutartos fiskalinės krypties. Taikant perviršinio deficito procedūrą tuo atveju, kai pažeidžiamas skolos kriterijus, atsižvelgiama į visus atitinkamus veiksmus. Prireikus turėtų būti paaiškinama, kaip į juos atsižvelgiama. Komisija, sutarusi su Taryba, turėtų nustatyti priemones, kuriomis būtų atsižvelgiama į nuokrypių (tiek didėjančių, tiek mažėjančių) nuo sutartos fiskalinio koregavimo krypties visumą. Valstybių narių, kurios neturi didelių su valstybės skola susijusių iššūkių, nacionaliniuose planuose numatyta fiskaline kryptimi turėtų būti užtikrinta, kad būtų nuolat patikimai išlaikomas mažesnis nei 3 % deficitas arba kad jis pakankamai mažėtų artėdamas prie tos ribos, o skolos santykis išliktų prudencinio lygio, atsižvelgiant į poreikį užtikrinti vidutinės trukmės ir ilgalaikį viešųjų finansų tvarumą ir išvengti nepagrįsto skolos kaupimosi;

- h) turėtų būti pasiekta, kad vykdymo užtikrinimas būtų veiksmingesnis, be kita ko, užtikrinant didesnę skaidrumą. Pradinė finansinių sankcijų pinigine suma turėtų būti sumažinta, kad jų taikymas būtų realistiškesnis;
- i) bendroji nukrypti leidžianti išlyga, taikoma esant dideliems sukrėtimams euro zonoje arba visoje ES, turėtų būti patikslinta, kad būtų galima prisitaikyti prie tokių išskirtinių aplinkybių, kai nėra realistiška laikytis fiskalinio koregavimo krypties, ir leisti laikinai nukrypti nuo vidutinės trukmės plano. Konkrečiai šaliai skirta nukrypti leidžianti išlyga turėtų leisti laikinai nukrypti nuo fiskalinio koregavimo krypties esant išskirtinėms aplinkybėms, kurių vyriausybė negali kontroliuoti ir kurios daro didelį poveikį konkrečios valstybės narės viešiesiems finansams. Turėtų būti nustatytos tinkamos nukrypti leidžiančių išlygų aktyvavimo ir pratęsimo procedūros. Taryba, remdamasi Komisijos vertinimu, turėtų atlikti tam tikrą vaidmenį taikant nukrypti leidžiančias išlygas;
- j) dabartinis nacionalinių nepriklausomų fiskalinių institucijų (NFI) vaidmuo rengiant arba tvirtinant makroekonominės prognozes turėtų būti išlaikytas ir pritaikytas pagal vidutinės trukmės fiskalinius struktūrinius planus; taip pat galėtų būti apsvarstyti minimalieji standartai. NFI neturėtų dalyvauti nacionalinių planų rengimo etape. Reikėtų išnagrinėti galimybę sustiprinti Europos fiskalinės valdybos vaidmenį ekonomikos valdymo sistemoje;
- k) valstybės narės, kurios savo nacionalinėse fiskalinėse sistemose naudoja struktūrinio balanso rodiklį, turėtų galėti išlaidų kryptį perteikti kaip struktūrinį balansą tik nacionalinio biudžeto tikslais;

- l) makroekonominio disbalanso procedūra išlieka pagrindinė nustatant disbalansą, kuris daro neigiamą poveikį tinkamam valstybių narių ekonomikos, ekonominės ir pinigų sąjungos arba visos Europos Sąjungos ekonomikos veikimui, užkertant jam kelią ir jį naikinant. Ši procedūra turėtų būti labiau grindžiama ateities perspektyvomis, kad būtų galima nustatyti kylančią riziką ankstyvuoju etapu. Ji taip pat turėtų būti dinamiškesnė, disbalanso vertinimą labiau grindžiant rizikos raida ir politikos įgyvendinimu; taip pat reikėtų nustatyti aiškesnius valstybių narių padėties blogėjimo ir gerėjimo kriterijus makroekonominio disbalanso procedūros kontekste. Turėtų būti sustiprinta atsakomybė už procedūrą, taip pat jos nuspėjamumas, skaidrumas, vienodas požiūris, vykdymo užtikrinimas ir euro zonos dimensija;
6. PABRĖŽIA, kad ekonomikos valdymo sistema yra vienas pagrindinių ekonominės ir pinigų sąjungos struktūros ramsčių, kuriuo paremtas bendros valiutos stabilumas ir euro zonos ekonomikos atsparumas; PABRĖŽIA, kad biudžeto plano projekto rengimo procedūra yra svarbi koordinuojant fiskalinę politiką ir užtikrinant, kad euro zonos valstybių narių biudžetų projektai atitiktų ES fiskalines taisykles; SUTINKA, kad ši procedūra turėtų būti toliau vykdoma ir reformavus sistemą, siekiant tvirto fiskalinės politikos koordinavimo euro zonoje, remiantis euro zonai skirta rekomendacija dėl fiskalinės politikos ir bendros biudžeto padėties euro zonoje stebėseną; PRIPAŽIŠTA, kad siekiant sustiprinti makroekonominio disbalanso procedūros euro zonos aspektą, reikėtų parengti analizę šios procedūros kontekste; PRITARIA, kad priežiūros po programos įgyvendinimo sistema galėtų būti supaprastinta, o priežiūros intensyvumas laikui bėgant galėtų būti adaptuojamas visose valstybėse narėse, atsižvelgiant į ekonominius, fiskalinius ar finansinius pokyčius; MANO, kad ekonomikos valdymo sistemos kontekste ir imantis tolesnių veiksmų stiprinti ekonominę ir pinigų sąjungą reikėtų atsižvelgti į patirtį, įgytą Sąjungai ekonominės politikos priemonėmis reaguojant į ankstesnes krizes;

7. RAGINA skubiai tęsti darbą, susijusį su ekonomikos valdymo peržiūra, tiek prieš pateikiant pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, tiek juos pateikus; PRITARIA tam, kad reikia papildomų išaiškinimų ir diskusijų, be kita ko, dėl Komisijos trajektorijos apibrėžimo, reikalavimų valstybėms narėms, kurios laikomos patiriančiomis mažai skolos iššūkių, įskaitant galbūt fiskalinę trajektoriją, bendrų išlaidų apibrėžties, bendrų kiekybinių lyginamųjų indeksų reformuotai sistemai remti tinkamumo ir struktūros, fiskalinės krypties išplėtimo principų, konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų vaidmens, nacionalinių planų vykdymo užtikrinimo ir paskatų vykdyti reformas bei paskatų investicijoms;
8. PRIMENA, kad pagal Sutarties dėl stabilumo, koordinavimo ir valdysenos (SSKV) 2 straipsnį ši sutartis turi būti aiškinama laikantis ES teisės, ir taikoma, jei ji atitinka ES teisę; PRIPAŽĮSTA, kad turėtų būti užtikrintas SSKV suderinamumas su persvarstytu Stabilumo ir augimo paktu; RAGINA apsvarstyti, kaip tokį suderinamumą užtikrinti;
9. RAGINA Komisiją, prieš skelbiant pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, atsižvelgti į tai, kuriose srityse valstybių narių nuomonės sutampa, ir su valstybėmis narėmis toliau palaikyti ryšius tų sričių, dėl kurių dar reikia diskutuoti, klausimais; YRA PASIRYŽUSI Taryboje vykdyti galimus tolesnius veiksmus, kad 2023 m. būtų užbaigtas teisėkūros darbas.